

Ötven Aracs

A 2013. év október 23-ai számával az Aracs, a délvidéki magyarság közéleti folyóirata nemcsak a XIII. évfolyam 4. számáig jutott el, hanem az ötvenedik Aracsig is. Ötven Aracs – a könyvespolcon is tekintélyes helyet foglal el, s talán nemcsak megtalálta, hanem el is foglalta helyét a konzervatív, népi-nemzeti folyóiratok sorában, abban a sorban, amiben a nemzeti elkötelezettségű folyóiratok sorakoznak. Ott van ebben a sorban, immáron ötven számával, mégha a délvidéki magyarság legfőbb intézménye, a Magyar Nemzeti Tanács nem is látja ott, hiszen az MNT Közigazgatási Hivatalának 2012-től 2018-ig terjedő kulturális stratégiájában csak föltételes módon írnak az Aracsról: *„Az Aracs folyóirat szellemiségét tekintve hagyományos-konzervatív, a benne megjelenő szövegek színvonalát tekintve inkább dilettáns, semmint társadalmi folyóirat, amelynek azonban, ha leküzdéné a színvonalhiány és durva, személyeskedő hangvétele okozta hátrányokat, kétségtelenül helye volna a vajdasági magyar folyóirat-térben, hiszen a konzervatív szellemiséget egyedül az Aracs képviselné a vajdasági magyar folyóiratok között.”* (Vajdasági magyar kulturális stratégia 2012-2018, Felelős szerkesztő: Lovas Ildikó, Szociológiai kutatás és feldolgozás: Barlai Jenő, Felelős kiadó: Magyar Nemzeti Tanács Közigazgatási Hivatala, 2011.)

Nyilván ez a „dilettantizmus”, ami olyannyira jellemző az Aracsra, valamint a „színvonalhiány és durva, személyeskedő hangvétel” az oka annak, hogy az Aracs folyóirat nem érdemelte meg még azt sem, hogy kiadásának helyét pontosan jelöljék az MNT másik, nagyjelentőségű dokumentumában, a Vajdasági Magyar Médiastratégia 2011-2016 című, 2011 novemberében elkészült dolgozatában, ugyanis ott a nem dilettáns munkatársak az Aracsot újvidéki folyóiratként jegyezték, nem pedig szabadkaiként. Az anyagi támogatásról pedig csak annyit: az Aracs folyóira-

tot a Nemzeti Tanács mind a mai napig egyetlen fillérenyi támogatásban sem részesítette.

A kétkedés, a cinizmus és a rosszakarat az Aracs megjelenésétől kezdve jelen van a délvidéki, mára liberális eszméket valló, de lelkükben jugoszláv kommunistáknak megmaradt, magukat és egymást csúcsértelmiségieknek beállító, közízlést, közgondolkodást és politikát formáló vezető rétegben, amely néha arcát adva, néha a titokzatos ismeretlenség homályából parancsokat osztogatva próbálja meg el- és megfojtani a Délvidék szabad szellemi műhelyének a hangját. Ebbe a többnyire alattomosan folyó rombolásba bele is remegett az Aracs – 2011 őszére sikerült a nyíltan hatalmat gyakorló, de tevékenységét gyakran háttérhatalomként is kifejtő kultúrpolitikumnak a szerkesztőbizottság tagjait egymás ellen fordítania úgy, hogy a folyóirat léte került végveszélybe. Hála a Gondviselésnek és azoknak a barátainknak, akik nevüket és kézírataikat adva segítettek abban, hogy mégha nem is a megszokott időpontban, nevezetesen október 23-ára, de december 20-án az olvasóink kezébe kerülhetett a folyóirat. Sikerült olyan, józanul gondolkodó szerzőtársakra találnunk, akik tudták és megértették, nem az oly szépen és akár (ál)tudományos alapozottsággal megfogalmazott cikornyás körmondatoknak és azok előadóinak kell hinni, hanem vissza kell tekinteni a megtett útra, meg kell nézni, azon az úton ki mit járt be, s ennek a múltbéli útnak az ismeretében kell véleményt alkotni a fölvázolt jövőképről. Ezek az alkotók, a kortárs nemzeti értelmiség legjava a Kárpát-hazában és azon túl, Amerikában és Ausztráliában, akik azóta is megtisztelik az Aracsot jelenlétükkel, megértették: az Aracs, a délvidéki magyarság közéleti folyóirata az alapító, a folyóiratot életre hívó és egy évtizeden át azt anyagilag is életben tartó Gubás házaspár nélkül nem létezhet! A szerkesztőbizottságot 2011-ben elhagyó szerkesztőtársaink alapállása viszont

ez volt: vagy Gubásék nélkül, vagy sehogy! – Az azóta eltelt két év, valamint az azóta megjelent kilenc szám a bizonyíték arra: csakis a Gubás házaspárral együtt Aracs az Aracs. Viszont azóta is talány, mi (és ki) bírhatta rá egykori munkatársainkat, némi pátosszal még azt is mondhatnám: harcostársainkat arra, hogy ellenünk és egykori énük ellen fordulva, megtagadva egész addigi munkásságukat, a megszűnés közelébe sodorják a folyóiratot.

Érthető és érthetetlen is, mint ahogyan az is érthető és ugyanakkor érthetetlen, miért nem nyithatta meg ezen sorok szerzője szerkesztőtársa, Gyurkovics Hunor tárlatát a szabadkai Magyar Házban, 2011 márciusában; hogy miért húzták ki a nevét a szabadkai Városi Könyvtárban rendezett költészetnap műsor tudósításából, pedig ő volt a meghívott költővendég; hogy miért nem mutathatta be Hornyik Miklós egyik utolsó könyvét Magyarkanizsán, a Dobó Tihamér Képtárban rendezett könyvbemutatón, annak ellenére, hogy Hornyik őt kérte föl utolsó délvidéki útjának magyarkanizsai nyilvános beszélgetésére. Legalább ennyire érthető és érthetetlen, miért vágta ki a Magyarkanizsai Írótaborról készült riportfilmből az ezen sorok szerzőjével készített beszélgetést; és érthető és érthetetlen az is, miért nem kerülhetett be három évvel ezelőtt a Magyarkanizsai Írótabor folyóiratokról szóló tanácskozásába ezen sorok szerzőjének dolgozata az akkor tízéves Aracsról. Érthető, mert nyilvánvaló: a délvidéki közéletben ma is jelen van a cenzúra, s ugyanakkor érthetetlen, hogy a XXI. század második évtizedében, akkor, amikor a délvidéki köz- és kulturális életet a magyarországi támogatások tartják életben, s ezen támogatásokat egy nemzeti kormány küldi a Délvidékre, nos ekkor a nemzeti gondolatot és a nemzetben gondolkodókat cenzúrázni, kiszorítani lehet, s helyette, helyettük a liberális, borsevista örökséget olykor nyíltan, leggyakrabban azonban sunyin fölállalókat, valamint az ő tanulóikat lehet futtatni.

A Délvidék liberális (kultur)hatalomgyakorlójának minden kell! Kell az egyetlen, a Tari István nevével fémjelzett, s a jugoszlávságot magáról levetkőző, nemzetben gondolkodó, a nemzeti szellemiséget képviselő Magyarkanizsai Írótabor is. Gyorsan vissza is változtatták a nevét Kanizsai (!) Írótaborra. A tavalyi írótalálkozó, melynek

szervezőbizottsági elnöke az a Bányai János, aki kiemelkedő irodalmi tevékenysége mellett 1957-től a Jugoszláv Kommunista Szövetségben is kiemelkedő, mi több, a legkiemelkedőbb helyeken is volt, az írótalálkozót elküldte a Balkán teraszára, vajdasági ízekkel, vajdasági hangulatot teremtett, s idénre díszvendégnek a Szépírók Társaságának jeles tagját, Kőrösi Zoltánt hívta. Bányai az újvidéki Magyar Tanszék prominens tanára volt, éppen úgy, mint Jung Károly, aki ugyanazon a tanszéken néprajzra okította a hallgatóit. Ez a Jung Károly örömmel és büszkén tárta a nyilvánosság elé: az általuk vezetett Kanizsai Írótabor megszabadult a turulmadaras zagyvaságoktól, s a jobb sorsa érdemesült, palicsfürdői Danyi Magdolna, egykoron szintén magyar tanszékes költőnő, utolsó, nyilvános megnyilatkozásában fontosnak tartotta a közvélemény tudomására hozni: őt is boldogsággal tölti el az, hogy az Írótabornak sikerült fölszabadulnia ez alól a turulos, árvalányhajás elnyomás alól. „Isten hozzád hát, Magyarkanizsai Írótabor! Találkozunk talán egyszer még egy emberségesebb, méltányosabb, kevésbé akarnoki korban ott a Tisza-parti szelíd őszelőben.” – írta Dudás Károly 2012. augusztus 31-én, akkor, amikor kiderült, vele már nem számolnak Magyarkanizsán. Akár jó hírként is értelmezhetnénk, Dudás alig egy év múltán már ott van a Tisza-parti szelíd őszelő Kanizsai Írótaborában, azaz elmúlt az „akarnoki kor, méltányos, emberséges” idők járája. Bizonyára így vannak ezzel azok a helybéli, lovaikat ugrató könyvtár- és képtárigazgató pojacák is, mivel zsinóros díszmagyarjaikban ott ugrabugráltak és hajbókoltak a Délvidék művelődési és művelődéspolitikai életének nagy átváltozói előtt és között, de főleg: alatt. A 61. Kanizsai Írótabor egyik vendége, Bicskei Gabriella, könyve bemutatója kapcsán össze is foglalta az egész találkozó lényegét, tulajdonképpen az egész posztmodern, liberális (kultur)világ alapképletét, a maga dadogó valóságában: „Nem a saját történeteimet írtam le természetesen, persze azoktól sem vonatkoztathattam el. Barátaim, ismerőseim történetét vagy pedig olyan történeteket, amelyek az utazásaim során történtek velem. **Nem szólnak semmiről.**” (Kiemelés: B. J.)

Az ötvenedik Aracsban nem tehetjük meg, hogy szó nélkül hagyjuk az Alföldi Róbert-féle István, a király szegedi bemutatóját. Nemcsak arról

kell beszélnünk, hogy a Délvidék sajtójában sehol elmarasztaló véleményt eddig a zenés darabról nem olvashattunk, annál több magasztalót!, még csak arról sem, hogy Szörényi mennyire szánalmasan próbált magyarázkodni, s arról sem, hogy a liberális sajtó Alföldi szemére veti, egyáltalán miért foglalkozik ezzel a fércművel, hanem szólnunk kell ennek a színpadi műnek a vizuális üzenetéről.

Vajon elképzelhető lenne-e egy Szent Száváról szóló darab bemutatása Belgrádban, amelynek egyik, természetes díszletét a háttérben magasodó Szent Száva templom adná? Ebben a darabban Száva, a gyámoltalan hittérítő, idegen, akár arnauta katonák segítségével, vörösén izzó, pravoszláv keresztkekkel zavarászná a pogány szerbeket, hogy térjenek rá a pravoszlávság Európába vezető útjára, nem kímélvén, s ha kell, akár halálba is kergetvén nemcsak férfiakat és nőket, hanem öregeket és gyerekeket.

Vagy, bemutatásra kerülhetne-e a mekkai Nagy Mecset udvarán, a Kába szentély előtt egy olyan színdarab, amelyben Mohamed próféta, egyik kezében a Fekete kövel, másikban a Koránnal gyilkolná a hithű és a hitetlen arabokat, idegen zsoldosok, akár zsidó katonák sorai között kényszerítené a már megtért muszlimokat a hadzsra, a megszentelt mekkai zarándoklatra?

És vajon bemutathatnának-e a jeruzsálemi Siratófal előtt egy olyan alkotást, amelyben Ábrahám, az ősatya, kaftános, pajeszos zsidó férfiakat, fejüket sábesztichllet fedő asszonyokat, gyerekeket és öregeket a menóra lángoló hét gyertyájával égetne meg, kínozna halálra? Sára, a szolgálatukba szegődött arab harcosokkal kettálna, akik a vörösén föl-fölizzó, dárda-Dávidcsillagokkal gyilkolnák az ártatlan izraelitákat. És a „Nagy Mű” végén fölhangzana a Halljad Izrael, miközben a még életben maradt zsidókra Mózes fordított kosara az égből leereszkedne, s egetrengető dörrenéssel a kosár oldalán lévő, egyetlen nyílásra a Tízparancsolat kőtáblái rázáródnának.

Ugye, nem lehetne egyik helyszínen sem egy ilyen darabot bemutatni – és nem is kell, mert vannak szent és sérthetetlen jelképek, amelyek mindenkinek szentnek és sérthetetlennek kellene, hogy legyenek!

De ha ez így igaz, akkor hogy lehetett mégis a szegedi Dóm előtt színre vinni egy olyan darabot, amelyben a magyarság és a kereszténység jelképeit, valamint magát a nemzetet meggyalázni, megszentelteleníteni lehetett? Vajon nem a kereszténység egyik legfőbb jelképének, Krisztus szent keresztjének a meggyalázása az, ha a mai kispokoknak öltözött színészek kezében a keresztkek a pokol tüzének vörösében fölizzanak, s ezekkel az izzó keresztkekkel terelik, majd gyilkolják, ölik halomra a magyarokat?

Vajon nem nemzeti történelmünk kigúnyolása az, ha az államalapító királyunkat egy pipogya, teszi-tosza bábként ábrázolják az alkotók, olyan valakiként, akinek önálló döntése nincs, hiszen egyik oldalról anyja az, aki irányítja, másik oldalról megcsalja felesége, aki a náci egyenruhákba öltöztetett német zsoldosok cafkája. Legalább ennyire ügyefogyott Koppány, amit még inkább fokoz az őt megformáló színész halovány alakítása.

A zárójelenetben az égből alászálló Szent Korona Alföldi és alkotótársai fölfogásában a nemzetet börtönbe záró „égi kényszer”, amiből kijönni, kikerülni szinte lehetetlen, hiszen vasrácsként zárja el az embereket a „szabad világ”-tól. Az ő világlátásukban a szabadság csakis ott van, ahol már nincs nemzet, nincs hit, nincsenek hagyományok, szabad csak akkor lehet az ember, ha a darabbéli táltos módjára jól befűvezik.

Az István, a király minden más értelmezése csak maszatolás, a lényegi dolgok elkenése, hiszen az sem a véletlen műve, hogy éppen az államalapítás nagy nemzeti ünnepén lehetett ezt az arcunkba vágni: ezek vagytok, hitvány kutyák. Az egész történelmetek egy nagy semmi, amiben mást sem tettetek, csak egymást gyilkoltátok, s mindig azok mellé álltatok, akik a nagyobb falatot ígérték. Nektek mindig kellett valamilyen áfium – a mítoszaitok, a vallásotok, a jelképeitek, amelyek semmit nem érnek, hiszen tudnotok kell: ti vagytok az utolsó csatlós, ti vagytok a bőgatyások, akik a szarból jöttetek!

A 75. Aracs hat és fél év múlva, a 100. tizenhárom év múlva jelenik meg. Tisztelt Olvasóinknak addig is kívánunk sok jó olvasnivalót, tartalmas Aracs-számokat, mindannyiunknak meg kitartást és erőt, hogy az úton, amit nekünk szánt a Teremtő, végig tudjunk menni, s majd elmondhassuk: „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitet megtartottam.”